

(6) Opril (oprit) Pakketbotenkaai.

Opgeruimd in augustus 1991 om ruimte te scheppen voor de doorsteektunnel. De opril werd aangelegd in 1934 om toe te laten dat motorvoertuigen, met inbegrip van autocars, de kaai konden bereiken vanaf de de Smet de Naeyerlaan, voor inscheping (en ontscheping) op de pakketboten (overslag door middel van hijskranen). De kaai was moeilijk bereikbaar langs de oevers van de Visserskreek, de eigenlijke toegangsbaan tot de kaai. Zie hierover meer in een volgende bijdrage in "De Plate" : "De Pakketbotenkaai en de havengeul".

(7) De overdekte gaanderij van de Pakketbotenkaai.

Zie hierover meer in een volgende bijdrage : "De Pakketbotenkaai en de havengeul".

(8) De havengeul van Oostende.

Zie hierover meer in een volgende bijdrage : "De Pakketbotenkaai en de havengeul".

Nota : in het tweede deel van de bijdrage "Van kreekmonding tot verkeerscentrum", De Plate, Jg. 21, nr. 1, januari 1992, blz. 92.7, is een fout geslopen. Specifiek daar waar in de laatste paragraaf vermeld wordt dat : de oorspronkelijke Goede Windhelling slechts uitgerust was met één tramspoor. De helling is echter vanaf het begin uitgerust met twee sporen. Slechts gedurende de reconstructie was er maar één spoor beschikbaar, zodat er extra verkeershinder ontstond op de de Smet de Naeyerlaan door tramstellen die moesten wachten tot het spoor op de helling vrij was van tegenliggend tramverkeer.

DE BRANDRAMEN VAN DE SINT PETRUS EN PAULUSKERK

door Yvan VAN HYFTE

De weinig historische gebouwen die onze stad bezit, zijn zó bekend dat ze bij het grote publiek niet gekend zijn ! Of onvoldoende.... Neem nu de St. Petrus en Pauluskerk.

Om de vertikaliteit van dit neo-gotisch gebouw te ondergaan, volstaat het enkele ogenblikken langs de hoofdgevel in de hemel te kijken. Weliswaar geen Chartres of Reims maar subliem hoe de neo-gotische architect het gotische bouwideaal uitdrukt.

Eenmaal binnen, vind ik dat de architectuur toch minder de aandacht opeist dan de ramen. Als na de eredienst de koster het licht dooft en de zon door het roosvenster de stoelen oranje kleurt, sta je voor een ontroerende pracht van de glas-in-lood-kunst. Best schaf je de praktische handleiding aan (vergeet het plannetje niet vooraan) die in de kerk te verkrijgen is (1).

Wie van glaskunst houdt, staat stil bij het felle blauw en expressieve rood hoog in de zijbeuken, al ziet hij - jammer genoeg - weinig van de taferelen uit het evangelie. Beeldend zijn ze niet, eerder figuratief. Ook niet de historische voorstellingen boven de zij-ingangen, die ik het mooist vind.

Links : De intocht van Albrecht en Isabella met er onder de Belgische vorsten. Rechts : Robrecht de Fries die het model aanbiedt

van de kerk die hij wil bouwen. Eronder 6 figuren uit Oostendes geschiedis.

Halfverscholen en wellicht door weinigen opgemerkt of gelezen zijn er zelfs historische gebeurtenissen die duidelijk in het glas te lezen zijn. Ik vond het de moeite ze integraal te copiëren.

Links (L) en rechts (R) van de zij-ingangen staat :

- L. - "Kristenen die naar den oost vaarden om alle soorten kostbaarheden werden vaak door de Moren gepraaid. Ze werden te Algiers als slaven verkocht. De Trinitariën (...) rond 1200 gesticht zamelde alhier geld in om over 6 eeuwen ongeveer 900.000 van hen vrij te kopen" (2).
- "Het protestantse Engeland ontvlucht, ontscheepten te Oostende Winefrida ELLIOTH en Elisabeth BISHOP en Elisabeth HILLIARD, Anne SANDRET, Cathetina JEFFS om de verbannen Elliioth te vervoegen. Ontdekt door Winefrida's kozijn Douglas die haar tot zich wilde nemen, werden ze gedwongen opnieuw in te scheppen. Ze kwamen om in een storm en zijn hier begraven".
- R. - "In 1649 werd in de kerk het heilig vaatwerk gestolen. Te Brugge werd Bryan LISTER aangehouden. Die bekende met een andere Engelsman Richard HARLO voortvluchtig de dader te zijn geweest. De H. Vaten werden teruggevonden in café Wilde-
man waar LISTER werd onthoofd. Op deze plaats werd een kapel gebouwd. Een boer uit Stene gaf het geld voor een nieuwe monstrans".
- "Het aloude gebruik de boze krachten van de zee te bezweren werd vervangen door de zegening van de vissers die met hun boten naar de zee stевenden. De priester begeeft zich nu omringd door de notabelen en de bevolking van onze stede in stoet naar de dijk om Gods zegen tegenover de mensen van de zee en hun werk af te smeken".

* * *

DE LA CENSERIES onvolprezen monument werd in de twee wereldoorlogen beschadigd (o.a. bombardement 8 juli 1918) zodat de ramen van glazenier M. MARTENS totaal anders zijn (vooral de thema's) dan de oorspronkelijke die na 1905 bij de aankleding van de kerk door 7 kunstenaars werden vervaardigd. Uit Brugge : J. DOBBELAERE, J.E. en Th. COUCKE, L. GROSSÉ en V. BOGAERT; uit Gent : G. LADOU (31 ramen !) en J. CASIER (3). Contractueel vroegen deze kunstenaars de gezamenlijke som van 111.970 ₣. Reeds in december 1902 opende de kerkraad van de parochie een intekenlijst om 64 brandramen te helpen bekostigen. Als blijk van hulde werden de namen van alle milde schenkers of hun overleden ouders erop aangebracht. Talrijke begoede, katholieke Oostendse families ondersteunden de financiële operatie. Hun namen wil ik hier niet onthouden omdat ze deels een weergave zijn van de toenmalige Oostendse katholieke Bourgeoisie.

Familie Ed. JEAN-SERRUYS
VAN ISEGHEM-OCKET
CARBON-GODDYN
MARTEIN
de LIMBURG-STIRUM
BEERNAERT
CARBON-DAVID
Paul CARBON

Familie Pierre HORTA
RONSE-LIEBAERT
SPILLIAERT-ASPESLAGH
OSTYN-BLIECK
DE TOLLENAERE
Henri DESMET
DEPOORTERE
BOUCKAERT-BAUWENS

DOUDE
 ROGER-LÖHR
 DE CLERCK-MERGHelynck
 HAMMAN-JANSSENS
 VAN CAILLIE-DE COCK
 VANDERMEERSCH-VAN CAILLIE
 THOMA-DECONINCK
 HOULEY-VAN HEETVELDE
 CARBON-HAMMAN
 SCHOONJANS-BEYENS
 Adolphe JANSSENS
 SCHOTTERY-VANDERMEERSCH
 VANDERMEERSCH-VERHOFSTADT
 DE COSTER
 DE KNUYT-DE VOSMAER
 DUBOIS-DESMET
 STAESSENS-CARBON
 DE HONDT-LANSZWEERT
 HAMMAN-DE QUILLACQ
 NOPPE
 VANDENABEELE-ROYON
 VANDEVELDE

SCHRAMME-FRAEYS
 MENEGHEER
 PLOUVIER (gezusters)
 BARBIER-DEVRIESE
 VANDERHEYDE-DERIDDER
 SPILLIAERT-ELLEBOUDT
 DE SPOT
 HUGHE-CLICTEUR
 VERBEECK
 DISPERSYN-STOCK
 MARION
 LECOMTE
 BELLEROCHÉ-WIELAND
 ELLEBOUDT-NOTTEBAERT
 HAEGHEMAN-DEWINTER
 DEPRATERE-DEVENYNS
 Julien STAESSENS (kinderen)
 GHEWY-HUYGHE
 Ed. DEDECKER
 Aug. STRACKÉ
 JONCKHEERE-LIAGRE

Architect DE LA CENSERIE gaf zelf 7.000 Fr wat op een totaal kwam van 89.300 Fr. Met toestemming van de kerkfabriek vroeg de kerkraad de ontbrekende 22.670 Fr in de vorm van een subsidie aan de Ministeries van Justitie en Schone Kunsten die elk de helft voor hun rekening namen.

En zoals gotiek ondenkbaar is zonder zijn gebrandschilderde ramen, was het Oostende van toen niet weg te denken zonder Leopold II. Bij koninklijk besluit van 8 mei 1905 tekende de vorst welwillend de uitvoering van het akkoord dat hij met zijn ministers bereikt had.

- (1) "Met de toeristen op bezoek in de St.-Petrus en Pauluskerk".
- (2) Tijdschrift De Plate 90/225. J. Van Hyfte : "Een vrijkopersorde bevrijdt de bemanning van een Oostends Compagnieschip".
- (3) zie Ville d'Ostende - Bulletin Communal 1905 p. 21-22.

VERWEER TEGEN TANDPIJN. DE H. APOLLONIA TE OOSTENDE EN OMGEVING

door J.B. DREESSEN

Als we nu tandpijn hebben gaan we gewoon naar de tandarts. Er zijn er genoeg, volgens de laatste krantenberichten zelfs iets teveel. Nog niet zolang geleden gingen de mensen met tandpijn naar de H. Apollonia die terzake het monopolie bleek te hebben. Deze vorm van volksdevotie kwam tot uiting door samen te bidden (bv. de litanie van de H. Apollonia), door een kaars te branden, door het offeren van een ex-voto, door het aanbrenge van een dankplaat, door geld in de offerblok te deponeren (om een mis ter ere van de H. Apollonia te laten opdragen), door een novene te doen, door het opzeggen van een gebed bij opkomende tandpijn, door samen een lied te zingen voor de H. Apollonia enz. Kortom dit alles moest dienen om zijn tanden of zijn tandpijn TE VERKOPEN of AF TE KOPEN, of om zijn tandpijn AF TE LEZEN.

De heemkundige Hervé DARAS (Generaal Lemanstraat 94, 2600 Berchem) begon in 1990 een volkskundige enquête in Vlaanderen met betrekking